

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 43/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen och 2 kap. 9 § bokföringslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 januari 2003 en proposition med förslag till lagar om ändring av mervärdesskattelagen och 2 kap. 9 § bokföringslagen (RP 266/2002 rd) till finansutskottet för beredning.

- överinspektör Soili Sinisalo, Skattestyrelsen
- verkställande direktör Jouko Karttunen, Tiliaktiiva Oy som representant för Centralhandelskammaren
- skatteexpert Anna-Liisa Aminoff-Lindblad, M-real Oyj som representant för Centralhandelskammaren.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i finansutskottets skattedelegation.

Skriftliga utlåtanden har lämnats av

- finansministeriet
- Bokföringsbyråernas Förbund
- Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- Servicearbetsgivarna rf
- Finlands Kommunförbund
- Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund.

Sakkunniga

Skattedelegationen har hört

- lagstiftningsråd Suvi Anttila, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Markku Jänkälä, handels- och industriministeriet

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i mervärdesskattelagen till följd av Europeiska gemenskapernas faktureringsdirektiv. Direktivet ger i princip en fullständig ram för lagstiftningen om fakturering av mervärdesskatt i Europeiska gemenskapernas medlemsstater. Propositionen gäller skyldigheten att utfärda fakturor, begreppet faktura, krav på innehållet i fakturor, elektronisk fakturering och lagring av fakturor.

Direktivet bidrar bland annat till att ge fakturor som gäller mervärdesskatt ett enhetligt innehåll. Mervärdesskattelagen föreslås bli kompletterad med direktivenliga krav på innehållet i fakturor. En faktura skall kunna bestå av flera separata dokument. I linje med direktivet skall det finnas explicita bestämmelser på vilka villkor köparen kan utfärda faktura på säljarens vägnar. För elektronisk fakturering ställs inga särskilda villkor. I mervärdesskattelagen föreslås bestäm-

melser om skyldighet att förvara verifikationer och om plats och tid för förvaringen.

Fakturor skall kunna lagras elektroniskt i vilken medlemsstat som helst, om lagringen har skett så att en fullständig datorförbindelse i realtid till uppgifterna är säkerställd. För enhetlighetens skull föreslås bokföringslagen bli ändrad på motsvarande sätt.

Bestämmelserna i mervärdesskattelagen om användning av inköpsavdrag föreslås bli i motsvarighet till bestämmelserna i sjätte momsdirektivet. Ett villkor för inköpsavdragsrätt är innehav av en faktura som uppfyller lagens krav. Lagen föreslås bli kompletterad med en bestämmelse om att skattebyrån skall kunna godkänna

ett avdrag också om den skattskyldige inte har någon verifikation som uppfyller kraven i lagen, om han eller hon på annat sätt kan visa sig vara berättigad till avdrag.

Också i övriga bestämmelser i lagstiftningen om mervärdesskatt föreslås vissa preciseringar när det gäller bevis på avdragsrätt och bokföringsskyldighet.

I mervärdesskattelagen föreslås vidare en del ändringar av teknisk natur.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2004. Bestämmelserna i 13 a § 2 mom. och 45 § mervärdesskattelagen avses dock träda i kraft så snart som möjligt efter det att lagarna har antagits och blivit stadfästa.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet tillstyrker propositionen men med följande ändringsförslag.

De föreslagna ändringarna i mervärdesskattelagen beror till största delen på Europeiska gemenskapernas faktureringsdirektiv som skall sättas i kraft nationellt den 1 januari 2004.

Direktivet avser att samordna och modernisera datainnehållet i fakturor enligt det som krävs vid momsbeskattningen och att skapa en fullständig ram för alla medlemsstaters momsbestämmelser beträffande fakturor. Det avser också att tillåta elektronisk fakturering i medlemsstaterna. På detta sätt kan de brokiga bestämmelserna i medlemsstaterna samordnas och den inre marknaden göras mer flexibel. Kravet på enhetlighet och uttömmande bestämmelser gör dessutom att direktivet medger mycket liten nationell rörelsefrihet.

En del av de sakkunniga som utskottet har hört har särskilt uppmärksammat kraven på fakturornas datainnehåll, skyldigheten att utfärda en ny faktura på grund av rabatt eller någon annan gottgörelse och kopplingen av avdragsrätten till en formellt felfri faktura. De föreslagna bestämmelserna i mervärdesskattelagen har ansetts ge upphov till oklarhet eller vara överdrivna till dessa delar. Det finns också farhågor för

att skatteförvaltningens tolkningspraxis kan bli osammanhängande eller alltför stel.

Lagförslaget och motiveringen har med undantag för bestämmelsen om var fakturor skall lagras enligt propositionen gjorts så flexibel för näringsidkarna som möjligt med hänsyn till förpliktelse i direktivet. Detta har också förts fram med motiveringar i detalj vid utfrågningen i utskottet. Därför finns det ingen orsak att formulera om bestämmelserna, anser utskottet. Också bestämmelsen om avdragsrätt och skyldighet att skriva ut en ny faktura följer kraven i direktivet.

Utskottet understryker att de materiella förutsättningarna fortfarande är avgörande för avdragsrätten. Mervärdesskattesystemet grundar sig på differentiering av säljarens och köparens skyldigheter och därför är fakturan det centrala redskapet och effektivitetsgarantin. Vidare är det viktigt att iaktta formkraven för fakturor.

Enligt vad utskottet har erfart avser skatteförvaltningen att så fort som möjligt utarbeta anvisningar för tillämpning av lagen i praktiken. Också företagarparten kommer att höras i detta arbete för att olika typer av faktureringspraxis skall kunna bli behörigen beaktade. Vidare är meningen att tillåta en flexibel tolkning av bestämmelserna.

Trots att formkraven för fakturor nu kommer att preciseras i betydande grad på lagnivå svarar de enligt vad utskottet har erfarit i alla fall till stor del gällande praxis. Skatteförvaltningen kan genom sina anvisningar undanröja onödig oklarhet om vilka förfarande som är tillåtna och lyfta fram sådana flexibla förfaranden som det fortfarande på många håll finns möjlighet till. Därför anser utskottet att det inte finns skäl till andra ändringar än en mindre ändring av ett eurobelopp och vissa justeringar av teknisk natur.

Detaljmotivering

45 § 3 mom. och ikraftträdelsebestämmelsen. I momentet föreskrivs om skattefrihet för vissa ersättningar som faller under upphovsrättslagen i det fall att ersättningstagaren eller betalaren är en organisation som företräder rättighetsinnehavarna. De föreslagna ändringarna i momentet har samband med en proposition med förslag till lag om ändring av upphovsrättslagen (RP 177/2002 rd). Meningen är ändå inte att ändra upphovsrättslagen utifrån propositionen. Därmed finns det inte heller något motiv för att ändra 45 § 3 mom. i mervärdesskattelagen. Därför föreslår utskottet att bestämmelsen får stå kvar oförändrad och att ikraftträdelsebestämmelsen ändras i motsvarighet till detta.

102 a § 2 mom. Föreslagna 102 a § 1 mom. gäller med avvikelse från nuvarande bestämmelse också köp som köparen har omvänt skatteplikt för eller där köparen själv är skattskyldig med stöd av bestämmelserna om gemenskapsinterna förvärv. I föreslagna nya 3 mom. ställs som vill-

kor för avdragsrätt i dessa situationer att köparen eller den gemenskapsinterna förvärvaren själv gör upp en verifikation, om den skattskyldige inte får en faktura enligt 1 mom. av säljaren. Ett ytterligare villkor är att den skattskyldige har fullgjort sin deklarationsskyldighet enligt 162 § eller att skatten har debiterats. Utskottet föreslår en sådan ändring i bestämmelsen att detta villkor skall gälla alla situationer av omvänt skattskyldighet eller skatt för gemenskapsinternt förvärv, inte bara de situationer där köparen inte får en faktura av säljaren. Samtidigt föreslår utskottet en ny bestämmelse som skall bli 2 mom. Därigenom blir nuvarande 2 mom. 3 mom.

209 c § 1 mom. 1 punkten. Medlemsstaterna får införa lindrigare krav på vad som skall anges i fakturorna bland annat när det är fråga om fakturor på små belopp. Som sådana anses enligt lagförslaget fakturor på högst 200 euro. De sakkunniga som utskottet har hört anser att beloppet är onödigt lågt. Utskottet föreslår att det höjs till 1 000 euro.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår finansutskottet

att det andra lagförslaget godkänns utan ändringar och

att det första lagförslaget godkänns enligt propositionen, men 45 § 3 mom., 102 a § 3 mom., 209 c § 1 mom. 1 punkten och ikraftträdelsebestämmelsen med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av mervärdesskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i mervärdesskattelagen (1501/1993) den 30 december 1993 173 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 1486/1994, och

ändras 13 a § 2 mom., 43 b § 4 mom., 43 c § 4 mom., (*utesl.*) 102 a § 1 mom., 112 § 4 och 5 mom., 169 och 170 a §, 173 a § 2 mom, rubriken för 22 kap., 209—209 c § och 218 § 3 mom.,

av dessa lagrum 13 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 377/1994 och 1265/1997, 43 b § 4 mom., 43 c § 4 mom. och 170 a § sådana de lyder i lag 940/1999, (*utesl.*) 102 a § 1 mom., 169 och 209 b § sådana de lyder i lag 1767/1995, 173 a § 2 mom. och 209 § i nämnda lag 1486/1994, 209 a § i nämnda lagar 1486/1994, och 1767/1995 samt i lag 1457/2001, 209 c § i nämnda lag 940/1999 och i lag 915/2001 samt 218 § 3 mom. i lag 250/2001, samt

fogas till 13 a §, sådan den lyder i nämnda lagar 377/1994 och 1265/1997, ett nytt 5 mom., till 13 c §, sådan den lyder i nämnda lagar 1486/1994 och 1767/1995, ett nytt 6 mom., till 102 a §, sådan den lyder i nämnda lag 1767/1995, ett nytt 2 mom., *varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom.*, till lagen före den mellanrubrik en ny 102 c §, till 111 § ett nytt 2 mom., ett nytt 3 mom. i stället för det 112 § 3 mom. som upphävts genom lag 1486/1994, till lagen nya 209 d—209 k § och en ny rubrik för 22 a kap. före 210 § som följer:

45 §

(*Utesl.*)

den skatt som skall betalas och den skattesats som tillämpas på köpet eller det gemenskapsinterna förvärvet. (*Utesl.*)

102 a §

Om det är fråga om avdrag av skatt som enligt 2 a, 8 a eller 9 § skall betalas på ett köp eller av skatt som skall betalas på ett gemenskapsinternt förvärv, *är en ytterligare förutsättning att den skattskyldige har fullgjort sin deklarationskyldighet enligt 162 § eller att skatten har debiterats. Får den skattskyldige inte (*utesl.*) en i 1 mom. avsedd faktura av säljaren, förutsätter avdragsrätten att den skattskyldige själv uppgör en verifikation som i tillämpliga delar innehåller de uppgifter som avses i 209 b § 2 mom. samt anger*

209 c §

Med avvikelse från 209 b § 2 mom. 1—10 punkten behöver följande fakturor innehålla endast de uppgifter som nämns i 3 mom.:

1) fakturor på högst 1 000 euro,

Ikraftträdelsebestämmelsen

(1 mom. som i RP)

Bestämmelserna i 13 a § 2 mom. (*utesl.*) träder dock i kraft den 2003.

(3 och 4 mom. som i RP)

(5 mom. *utesl.*)

Helsingfors den 7 februari 2003

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Maria Kaisa Aula /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Olavi Ala-Nissilä /cent
Pirjo-Riitta Antvuori /saml
Timo Ihamäki /saml (delvis)
Seppo Kääriäinen /cent
Hanna Markkula-Kivisilta /saml
Tuija Nurmi /saml
Mauri Pekkarinen /cent
Virpa Puisto /sd (delvis)
Matti Saarinen /sd (delvis)

Anni Sinnemäki /gröna
Sakari Smeds /kd
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Kari Uotila /vänst
Jukka Vihriälä /cent
ers. Ulla Juurola /sd
Kari Kantalainen /saml
Hannes Manninen /cent
Pirkko Peltomo /sd (delvis)
Iivo Polvi /vänst.

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Maarit Pekkanen.